

LJUDSKI GLAS

GLASILO DELOVNEGA LJUDSTVA

Štev. 4. / Leto I. / Uredništvo in uprava Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/A-1.
Naročnina: celoletno Din 10.—, polletno Din 5.—, četrletno Din 3.—. — Izhaja vsakega 1. v mesecu

Če vlada ljudstvo...

Ves svet se razvija dandanes v boju med starimi, preživelimi vladavinami in med novimi oblikami. Ponekod zmagujejo ljudske, napredne sile, drugod spet brani gospoda svoje predprave z najbolj nasilnim načinom vladanja (režimom). Tako imamo danes na svetu najrazličnejše režime: fašistovske, absolutistične, demokratske. Marsikje je že delovno ljudstvo pokazalo toliko samozavesti, politične zrelosti in sposobnosti, da je vzelo svojo usodo v svoje roke in da se ne da več izigravati po meščanskih strankah, ki imajo sicer zelo vabljiva imena za reklamo, v resnici pa gospodari v njih bančni oziroma finančni kapital, ki mu je ljudstvo le toliko mar, kolikor si iz njega kuje denarno in politično moč.

Gospoda pravi, da ljudstvo ni zrelo, da bi vladalo. Resnica je pa ta, da se splošne razmere boljšajo tam, kjer je ljudstvo na krmilu, in da se vedno bolj slabšajo tam, kjer vlada brezvestno gospodarstvo gospode. Za to trditev lahko navedemo polno prepričevalnih dokazov. Ena država, v kateri ima politično moč ljudstvo, je **Švedska**. Tam je na vladi socialistična stranka, ki se naslanja na kmete in delavce. Ministrski predsednik se piše **Hansson**. Z njim se je nedavno razgovarjal češki novinar. Iz tega pogovora bomo navedli najvažnejše stvari, ki bodo vsakemu pokazale globoko razliko med reševanjem gospodarske in politične krize tam, kjer jo rešuje delovno ljudstvo in tam, kjer vlada gospoda. Berite pazno ta pogovor, ker vsak stavek veliko pove!

Novinar je vprašal ministrskega predsednika Hanssona:

»Čemu pripisujete čudovito gospodarsko povzdigo Švedske?«

Hansson mu je odgovoril: »Ko smo bili 1932. leta še v opoziciji, smo naperili glavni napad na takozvano »varčevalno politiko« meščanskih strank in njihove vlade. Mi smo videli v krizi ne krizo pomanjkanja, temveč **preobilice vsega blaga**, ki si ga ljudje niso mogli kupiti, ker niso imeli sredstev za to. Zato nismo mogli biti mnenja, naj se kriza pobija z omejevanjem ljudskih potrebščin, temveč nasprotno z dvigom potreb. Zato smo za volitve 1932. l. dali parolo:

Dvigniti kupno moč!

Zasebna delavnost je odpovedala v krizi. Zato smo se postavili na stališče, da morajo poseči vmes **država in občine**, da se omogoči občuten dvig kupne moči.

Ko smo prevzeli vlado, se je izkazalo to naše načelo kot odločilno. Ko smo bili še v opoziciji, se še sami nismo zavedali, kako odločilno in pravilno je to naše načelo. Značilno je, da smo zahtevali 30 milijonov švedskih kron za dvig trga, ko smo bili v opoziciji, in da smo dali v ta namen dvesto milijonov, (okrog 2 milijardi 560.000 Din), ko smo vladali. (Švedska šteje 6 milijonov prebivalcev, med temi 352.000 samostojnih kmetov).

Kriza se je izražala pri nas v glavnem v dveh znamenjih: v vedno naraščajoči brezposelnosti in v katastrofalnem padanju cen poljedelskih pridelkov. Naša politika si je torej začrtala dve glavni nalogi: prvič **ljudstvo spraviti do dela in kruha**, drugič pa **urediti poljedelske cene**

in pomagati kmetu, da bo njegovo delo postalo spet rentabilno. In s popolnim uspehom smo izvršili obe nalogi.

Delavstvo, ki se je spet zaposlilo, je postalo zopet **polnovreden konsument** (kupec) poljedelskih pridelkov, in zopet **rentabilno poljedelstvo** je postalo dober kupec industrijskega blaga. Dvig kupne moči je torej pomenil obenem **konec krize**. Nadalje smo si pomagali z izvozom. Naš izvoz je pospeševala deloma visoka kvaliteta švedskega blaga, v glavnem pa naša **valutna politika**. Mi smo opustili zlati standard. In danes je pri nas 100.000 ljudi več zaposlenih, kakor jih je bilo 1929. leta, to je v letu zadnjega gospodarskega procvita.

Češki novinar: »Vaš cilj je nov družabni in gospodarski red, v katerem ne bo več kapitalističnega izkoriščanja. Katera pot vodi k njemu?«

Hansson: »Često sem imel priliko, da obravnavam to vprašanje posebno z ameriškiimi socialisti. Poglejte: mi na Švedskem smo premagali ne eno, temveč **dve krizi**: gospodarsko in politično. Ko je pred leti kriza naraščala, se je tudi v naših srednjih slojih pojavila struja proti ljudskim svoboščinam, proti parlamentarizmu in demokraciji in mnogi so sanjali o fašizmu. Mi pa smo dokazali s svojim delom, da je **demokratska ljudska vlada sposobna vladati in gospodariti**. To pomeni, da smo rešili politično svobodo, da smo rešili demokracijo in s tem tudi podlago za svoboden razvoj ljudskega socialističnega gibanja.

Kar pa se tiče novega družabnega reda, sem preveč marksist, da ne bi vedel, da se

novega reda ne da »delati«, temveč da mora biti nov gospodarski in družabni red **plod razvoja**. Jaz ne dam mnogo na razne načrte, narejene za pisalno mizo, temveč dam mnogo več na organičen, živ razvoj gospodarstva. Vprašanje nove družabne oblike je tesno združeno z vprašanjem, koliko je **širokim ljudskim množicam** postalo jasno, da je potrebno in koristno, da družba posega v gospodarstvo. To je torej **vprašanje izkušnje**, ki jih ima ljudstvo z gospodarstvom. Naše ljudstvo je doživelo veliko izkušnjo s kapitalističnim gospodarstvom, ko so se razkrile velike goljufije **Kreugerjevega** vžigaličnega trsta. (Vsi se bodo še spominjali Kreugerja, ki je izkazoval milijardna premoženja, v resnici je pa bilo vse spretna goljufija.) Zato zahteva naše ljudstvo družabno kontrolo nad tem gospodarstvom. Ta kontrola ni vedno mogoča, toda treba jo je izvesti, če se le da. Naš cilj je nov gospodarski red, toda **mi moramo uporabiti v ljudski blagor vse načine**, ki nam jih vsiljuje razvojni razmer.

Češki novinar: Nastane vprašanje, koliko časa bo meščanska gospoda trpela izvajanje vaše politike?

Hansson: »lahko trdim, da je danes razpoloženje najširših množic v mestu in na deželi tako, da pravijo o nas: **to je dobra vlada, ki res dela**. Naravno je, da si finančni kapital prizadeva na vse načine, da nas vrže, in za kulisami dela z vso energijo na tem. Toda pri nas je nastala **trdna zveza med kmetom in delavcem**, naš kmet razume danes tudi **gospodarsko moč delavskega razreda**, razume, da je delavstvo njegov

edini resnični zaveznik in prijatelj, tako da se naš kmet in delavec trajno nikdar več ne bosta ločila. In s to trdno zvezo vsega delovnega ljudstva bomo

prej ali slej odstranili vse ovire.« Švedska je daleč pred nami, zato se lahko učimo od nje, ker učiti se je treba pri dobrem mojstru. In izkušnje švedskega

delovnega ljudstva nas uče: Če hoče naše kmečko ljudstvo in naše industrijsko delavstvo, da se reši iz strašne bede in pomanjkanja, se mora združiti,

in mora skrbeti, da bo svoje zahteve in svoje interese uveljavilo in izvajalo s svojo Zvezo Delovnega ljudstva.

Politični pregled

Zveza delovnega ljudstva je imela v tem času več uspešnih konferenc in zborovanj v Sloveniji in po drugih krajih države. Največji shod od vseh je bil v Mariboru. Shod je sklenil resolucijo, v kateri se zahteva: »da se narodna skupščina, izvoljena dne 5. maja 1935, takoj razpusti; da se politični zakoni, zlasti pa zakon za volitve v narodno skupščino izda po zaslišanju zastopnikov vseh političnih grup. Za volilni zakon naj se osvoji načelo splošne, enake, tajne in proporcionalne volilne pravice.« Zborovalci so nadalje izrazili solidarnost s slovenskimi rudarji v njihovem težkem boju za obstanek ki je po eni strani ogrožen po strašni izkoriščenosti TPD, po drugi pa po grozljivem zmanjšanju dobave premoga iz naših rudnikov za državne železnice. Zborovalci so se izrekli za zaščito vsega delovnega naroda tako kmetov kakor delavcev in obrtnikov.

Glavna težava, da bi se Zveza delovnega ljudstva in razne druge opozicijske skupine organizirale kot stranke, je ta, da še vedno ni izdan novi zakon o društvih. Nova vladna stranka »Jugoslovanska radikalna zajednica« se je prijavila po starem zakonu, ki ga je napravila JNS. Z ustanovitvijo te stranke se je položaj le toliko razbistril, da so voditelji bivše »Slovenske ljudske stranke« (SLS) uresničili svojo željo, da se SLS nič več ne obnovi, temveč da gredo v radikalno stranko, ki je imela pod pokojnim Pašićem pred 1929. letom glavno besedo.

Po prijavi radikalne stranke so odstopili trije hrvatski ministri, ki nočejo vstopiti v to stranko. Namesto odstopivših ministrov Preke, Auerja in Stefanovića sta bila imenovana dva ministra iz obstoječe vlade, g. Komnenović za zastopnika socialnega ministra in minister brez portfelja Djuro Janković za ministra gozdov in rudnikov, samo za pravosodnega ministra je bil imenovan novi minister Miškulin, ki je bil izvoljen za poslanca pri volitvah 5. maja na Jevtičevi listi za okraj Perušić.

Svetovna politična javnost se je v pretečenem mesecu zanimala predvsem za italijansko-abesinsko vprašanje. Italija hoče zagospodariti nad Abesinijo, dočim ji Anglija nasprotuje, Francija se pa peča bolj s svojimi notranjimi težavami. Mnogi se

boje, da ne bi prišla vojna vihra nad Evropo. Ugledni voditelj francoskih socialistov Leon Blum je izjavil, da se da mir v Evropi rešiti in trajno zagotoviti samo z angleško-francosko-rusko zvezo. Temu bloku bi se pridružile države male antante in balkanskega sporazuma in proti taki moči ne bi zmoželi nič noben fašizem. Fašizem pomeni vojno, smrt, požige, uničenje, združitev vseh miroljubnih držav pa pomeni napredek v vseh ozirih. Politika angleško-francosko-ruske zveze, pravi Blum, ne potrebuje nič drugega kakor primerno smelost in veličino, pa bo rešena vsa Evropa strahu pred vojno in se bo lahko posvetila ozdravljenju gospodarstva.

Francija živi zdaj v znamenju Lavalovih gospodarskih ukrepov, ki hočejo urediti francosko narodno in državno gospodarstvo s takozvanim varčevanjem, ki se še v nobeni državi ni obneslo. Prve posledice Lavalovih ukrepov so bile velikanske demonstracije prizadetih državnih in pristaniških delavcev in uradnikov. Če bi se Lavalov gospodarski eksperiment ponesrečil, potem je težko presoditi dalekosežnost političnih dogodkov, ki bi temu sledili. Politično ozračje je že danes v Franciji zelo napeto vzpričo tega, da se hočejo tudi v tej demokratični republiki uveljaviti fašisti. Protifašistovski blok je neprimerno močnejši, toda, če bi prišlo do odločilnega spopada med obema taboroma, ne bo odločalo število glasov, temveč orožje, to je armada. Njen nastop je pa odvisen od tega, kdo ima v rokah državno krmilo.

Nemčija se še nadalje mrzlično oborožuje. Vladajoči režim kruto preganja socialiste, komuniste in katoličane, katerih delovanje je kljub vsem prepovedim vedno živahnejše. Med Nemčijo in Poljsko so se precej ohladili odnosi radi važnega mesta in pristanišča Gdansk, ki ga hočejo imeti Nemci zase.

Na Holandskem, ki je komaj preživela eno krizo, se že pripravljajo nove spremembe. Sedanji holandski vladni predseduje Coliju z večino petih meščansko-konservativnih strank. Mala dežela je za desetino večja kakor Belgija in ima osem milijonov prebivalcev. Dežela je pravi kmetijski producent in je tam zlasti živinoreja vzorno razvita. Po vsem svetu pro-

dajajo živino, mleko, sir, maslo in druge pridelke. Razvito je tudi cvetličarstvo. S padcem angleškega funta je pa prenehal izvoz v Anglijo, ker je bilo blago predrago in v vzhodnoindijskih vodah je holandsko plovstvo izpodrinila Japonska. Tako je nastala gospodarska kriza in nezaposlenost.

Vlada je pričela uvajati deflacijo. Mezde so padle v dveh letih več kakor za eno tretjino. V letu 1935. je hotela vlada ponovno znižati mezde državnim nameščencem, učiteljem, socialnim rentnikom in penzionistom. Tako je deflacijska politika izčrpala vse ljudske sile.

Holandska ima obenem velike kolonije, ki štejejo nad 50 milijonov malajskih prebivalcev. Trg v teh kolonijah je odvzela Japonska. Japonska pa v kolonijah vrši tudi protiholandsko propagando.

V sedanjem kritičnem položaju, ko si reakcijska vlada ne ve pomagati, se prav resno razpravlja o tem, da bi, kakor v Belgiji, vstopili socialni demokrati v vlado. In kakor v Belgiji Henrik de Man, zahteva tudi holandska socialna demokracija boj proti krizi z načrtom dela, kakor velika javna dela, po načrtu se vršče industrializacije, torej prav nasprotno, kakor je deflacija: dvig, ne padec kupne sile množic.

V juniju so bile občinske volitve. Vladne stranke so izgubile 991 mandatorov, socialistične skupine so jih pridobile 216. Amsterdam in Rotterdam imata rdečo večino. Socialna demokracija je postala najmočnejša stranka v državi.

Zgledi socialističnih vlad v sosednji Danski, Švediji in Norvegiji mičejo. In dasi je v Belgiji socialna demokracija le kratek čas v vladi, se že čuti bistvena izprememba in celo holandska katoliška stranka, čeprav je trenutno izven krize, želi, da bi socialni demokrati obljubili sodelovanje v vladi. Vstop socialnih demokratov bi bil pa mogoč le, če se izvedejo njih predlogi.

Na Češkem so posebno svečano sprejeli rusko vojaško delegacijo, ki je prišla v Prago, da se v podrobnostih dogovori o vojaškem sodelovanju Rusije in Češke.

V Albaniji je izbruhnila vstaja proti vladajočemu režimu. Vstajo so zadušili in mnogo upornikov postrelili.

V Grčiji še vedno vre. Ves boj se vrtil okrog vprašanja, ali naj Grčija ostane republika, ali naj se spremeni spet v monarhijo.

V Švici pripravljajo plebiscit o izpremembi ustave. Sedanja demokratična ustava hoče spremeniti nazadnjaška gospoda.

V južno-ameriški republiki Ekvador so imeli spet pristno južno-ameriško pobuno. Vojni minister je s soglasjem predsednika republike oklical vojaško diktaturo, razpustil parlament ter hotel zapreti vse opozicijske poslance in senatorje. Nastale so zmede in javnost se je obrnila proti diktaturi, ker je protiustavna. Ustašem se je pridružil velik del vojaštva in odrekel pokornost vojnemu ministru. Končno je nastal splošni upor v glavnem mestu. Uporna vojska je končno aretirala predsednika republike in njegovo vlado, kar dokazuje, da v revolucijah ne zmagajo vedno režimi.

Korupcije brez meje. Zagrebske »Radničke Novine« poročajo o dosedanjih dognanjih osješkega procesa proti »Našički«: »Bivši minister dr. Nikola Nikić je dobil nagrado Din 2.400.000 za intervencije; Obrad Simić, beograjski advokat, je dobil z upokojenim častnikom Nenadovićem Din 1.500.000 honorarja za posredovanje po ministrstvih. Bivši minister Janjić je dobil Din 100.000, bivši narodni poslanec Jevremović je dobil Din 295.000, bivši minister Andrić in advokat Trebinjac sta dobila okrog 700.000 Din. Advokat Radovan Nikolajević je dobil 100.000 Din. Poleg tega so razni uradniki dobili podkupnine za »lifriranje« slabih pragov za železnice. Ta mesec se pričakujejo obsodbe v tem največjem korupcijskem procesu.

Po 10 letih ječe oproščeni. V Mariboru se je vršil nov sodni proces proti bratoma Markuzzi Ivanu in Jožefu in Mihi Zemljiču; zadnja dva sta bila 1926. leta obsojena na došmrtno ječo, Ivan Markuzzi pa na smrt na vešalih. Pozneje so bili vsi pomiloščeni na došmrtno ječo. Dokazovali so neprestano svojo nedolžnost in končno se je njihovemu zagovorniku posrečilo, da se je proces obnovil. Zdaj so bili oproščeni in izpuščeni na svobodo. Toda, kako bodo uživali to prostost, ko so pa medtem prišli ob svoje kmetije in zdravje?

KMEČKI VESTNIK

Potrebe in zahteve kmečkega naroda

Dolenjski kmet iz novomeške okolice nam piše:

Vse mogoče stranke in gošpodje so nam vsa leta govorili, da je naš narod kmečki narod, da je naša država kmečka država, da je steber vsega kmetu in da zato velja prva skrb kmetu. Kar srečni smo bili, ko so nas tako slavili, ker smo bili prepričani, da res tako mislijo in da nam bodo zato tudi pomagali.

Čakali in čakali smo boljših časov, čakali prav s svetopisemsko potrpežljivostjo. Toda kljub vsemu čakanju ni bilo tistih časov, temveč je bilo nasprotno vedno slabše. Pod režimom JNS smo doživljali, kako so našim pridelkom vsako leto padale cene, dočim so davki naraščali, cene industrijskemu blagu so pa kljub znižanim delavskim plačam ostale iste, ali pa so še poskočile kakor n. pr. pri cementu. Kako naj si potem kmet uredi vzorno kmetijo, kakor nam včasih predavajo? Kako naj si zgradi moderno gnojšče z gnojnično jamo, ko pa mu celoletni pridelek pri živini ne zadošča navadno niti za davke? Kaj pomaga kmetu kmetijska šola, kaj mu pomaga opevanje moderne poljedelskega obratovanja, če pa kapitalistična gospoda tako izrablja narod in mu ne privoščijo nobene prave zakonodaje?

Danes, ko se obetajo neke spremembe, pričakujemo, da se bo slišal naš glas. Kajti, ako velja pravilo, kdor ne napreduje, ta nazaduje, potem bomo koncem koncev propadali. Kdo bo pa takrat rešil vprašanje našega naroda, če ga do zdaj niso znali? Pa poti je dovolj, vsak pametni človek ve za nje, kaj bi jih še tu našteval. Samo iti niso marali po nobeni pravi poti.

Mi smo večina in cvet naroda, pa zakaj se pustiti, da se nam delajo krivice? Kako drugače bi bilo, če bi se tisti milijoni, ki so šli za razne JNS-arje in korupcijo, uporabili za kmetijstvo! Vsi tisti, ki so slepi, nepošteni in nesposobni, naj gredo, pa naj resnični zastopniki naroda gošpodarijo s sveto našo zemljo. Če bodo še vladali kiklomati (kakor imenujem jaz vse nesposobne diplomate), bo kmet kmalu ostal brez živine v hlevu. Ako se ne izpremeni stanje, ka-

kor so ga napravili v preteklih letih, kako bomo še mogli gnojiti in obdelovati zemljo in prekrbovati z živežem 13 milijonov ljudi? Naša kmečka zahteva je ta, naj se uredi vse življenje tako, da bomo imeli vsi pred Bogom in posvetno postavo vsi res enake pravice. Takrat bomo šele državljani taki, kakor moramo biti in nikomur se ne bo treba bati za državo, ako bo 80% ljudi zadovoljnih.

Za časa volitev ni treba nič več uganjati take reklame, kakor smo jo parkrat doživeli. Ako je nekdo vodil pošteno politiko za narod, bo ljudstvo brez vsakega nasilja vedelo ceniti dobra dela in se bo z veseljem posvetilo svojemu delu.

Do zdaj smo vedno zaupali kar v naprej, lovili smo v kalni vodi, v bodoče pa hočemo samo v čisti vodi. Kdor hoče biti vreden našega zaupanja, naj si ga zasluži s pravičnimi zakoni in s poštenim delom. Vemo, da morajo biti davki, ali biti morajo pravično razdeljeni in pravično se morajo tudi uporabljati. Kmet in njegova zemlja se mora zaščititi, kakor je napravila tozadevni načrt »Zveza absolventov kmetijskih šol«. Kajti, ako bo kmetija zaščitena pred oderuhi in izkoriščevalci, bo obenem zaščitena vsa naša narodna celota. Kmet s posestvom izpod 12 ha naj bi bil prost vseh dajatev. Ko bo kmet siguren pred kapitalistično špekulacijo, bo posvetil vse svoje znanje in vso svojo moč zemlji. Takrat bo imel veselje do dela, ko bo vedel, da ga ne bo nihče preganjal z njegove zemlje, ko ne bo več v strahu, da mu bo jutri nekdo drugi požel tisto, kar je sam danes vsejal.

Gospoda naj ne zastopa več kmetov! Sami se hočemo zastopati, sami najbolje vemo, kakšna zaščita je potrebna kmetu, njegovim pridelkom, njegovemu lesu. Ako znamo iz puste zemlje pridelati toliko, da preživljamo sebe in še druge, ki nič ne delajo, bomo znali tudi svoje potrebe povedati na odgovornem mestu, čeprav naši škodljivci trdijo, da tega nismo zmožni. Kdor ne pozna trpljenja kmetov, tudi ne zna ceniti njegovega dela, ki ni drugega kakor en sam večer neplačan 24 urni delavnik.

Razveljaviti se morajo vse take kupčije, ki so na brezvesten način uničile kmečke družine. Kajti tisti kupčevalci so prišli do denarja na nepošten način, dočim je kmet kljub delu v potu svojega obraza prišel ob svoje.

Vsi tisti, ki hočejo narod voditi, morajo poznati položaj naroda, morajo vedeti za njegovo trpljenje in potrebe. Kakor mora strojnik poznati svoj stroj, tako mora politični voditelj poznati svoj narod, če mu hoče res pomagati. Zakaj so tako klavarno odigrali JNS-režimovci? Ker so bili udarjeni s slepoto, ker so se samo igrali z narodom, niso ga pa poznali. To je treba vedeti, da bo znal narod zavrniti tudi preoblečene JNS-ovce. Kajti ljudje, ki so igrali na velik boben pri JNS, to so koristolovci, sebičneži, hinavci, ki so pripravljeni vsak čas menjati svoj kožuh, da bi spet goljufali in ustražovali ljudi. Zato se čuvajte takih!

Mi kmetje zahtevamo, da zveza delovnega ljudstva z vso energijo sodeluje pri sklepanju novih zakonov, da se spremeni vsa zakonodaja v prid ljudstva in da se do skrajnosti izvede gošpodarska reforma in da se za kmete uveljavi načelo: zemlja naj pripada tistemu, ki jo obdeluje. Zato je treba izvesti agrarno reformo do kraja.

Uvesti se mora svoboda tiska, zakaj oni, ki so v teh letih nepošteno delali in so se bali, da bi njih delo prišlo v javnost, so odpravili svobodo tiska in govora. Ako je nekdo pošten, se ne boji, da bi njegovo delo prišlo v javnost.

Vse krivice se morajo popraviti! Kdor je odiral kmeta, je odiral tudi državo! Zato je tako prišlo. Da bo pa spet boljše, naj se čuje v javnosti ljudski glas in naj se vodi ljudska politika.

Dolenjski kmet.

RAZNE NOVICE

Kmetje tudi štrajkajo. V zadnjem času smo imeli mnogo delavskih stavk: kovinarjev, tekstilcev, tipografov i. dr. Ni jim preostalo drugega, kakor da s stavko zavarujejo svoje življenje pred preveliko požrešnostjo bančnega in industrijskega kapitala. Začele so se pa tudi kmetijske stavke. Tako so kmetje iz sarajevske okolice nehali dovažati v mesto pesek za stavbišča, ker so hoteli gospodje kapitalisti znižati cene pesku od 60 na 28 Din pri kubiku.

Proslava naše najstarejše poljedelske šole. 28. do 30. septembra bo proslava 75-letnega jubileja poljedelske šole v Križevcih. To je najstarejša poljedelska šola v Jugoslaviji na Balkanu.

Vas, v kateri je bila izvršena prva tatvina po vojni. Od vojne dalje do 7. avgusta ni bilo nobene tatvine v vasi Knjaževcu v Srbiji. Ta dan so neki zločinci vlomili v poljedelsko zadruho in odnesli denarja in blaga za 7000 Din.

Tožilec ni mogel priti na sodno obravnavo, ker se je obesil. V Pančevu pri Beogradu se je v preteklem mesecu vršil proces proti upravi »Pančevačke kreditne banke«. Upravniki in

nadzorniki banke so bili obtoženi, da so z namenom, da ne plačajo dolgov, napačno vodili knjigovodstvo in povzročili lažno bankrotstvo. Čista izguba pri banki znaša 7,295.511 Din. Pri tem so prišli ob svoje vloge vsi vlagatelji, ki so obrtniki, kmetje in mali trgovci. Ko je predsednik sodišča klical tožitelje, se ni odzval Vasa Srdanović, pri čemer je nekdo iz občinstva pojasnil: »Ta se je obesil radi bede« — izgubil je vse svoje prihranke, ki jih je nalaгал v tej banki.

Vremenski modrijan v septembru.

Kakšno vreme na malo mašo nastane, rado potem še dva meseca ostane.

Kakršno vreme v Kimavcu mlaji, takšno vso jesen je najrajši.

Kdor po mali maši kosi, ta za pečjo suši.

Če je sv. Matevž (21.) vedrén, prijetna bo jesen.

Mavricija dan (22.) če sonce sije, pozimi huda sapa brije.

O sv. Mihaelu (29.) če grmi, viharjev veliko pozimi buči.

Če pred Mihaelom jasna je noč, bo tudi zime velika moč.

Kakršen kimavec, takšen bo sušec.

GOSPODARSTVO IN OBRT

Nekaj o Okrožnih odborih

V Dravski banovini so se leta 1932. ustanovili nekakšni Okrožni odbori po razpustitvi bivših Zvez obrtnih zadrug, kjer so bila razna združenja prostovoljno včlanjena. Boj se je pričel že leta 1931. Po zakonu so si obrtniki pridobili pravico, da se izrečejo za samostojno zbornico. Že leta 1928. se je večina obrtništa izrekla za samostojne zbornice. Kakor pa je meni znano, so se tudi gostilničarji začeli boriti za samostojno zbornico in zato so dosegli pri Zbornici za TOI samostojen odsek iz 10 članov in nato so bili gostilničarji zadovoljni.

Torej dosegli so nekaj, čeravno ne tistega kar so zahtevali ali vseeno z zadovoljstvom. Kaj pa ti, obrtnik? Tudi ti imaš 16 zastopnikov v Zbornici za TOI ali ne od ene stroke obrtništa, temveč mešano. Ako bi hotela zbornica ustreči obrtništvu, kakor gostilničarjem, da bi imela vsaka stroka po 10 zastopnikov v zbornici, tedaj bi se moralo poklicati 160 odbornikov. Gostilničarji še daleč ne presegajo ostalega obrtništa, ki na žalost nima tolikega zastopstva, ki bi mu pripadal. Gostilničarji so torej dosegli, da imajo 10 svojih članov zastopanih v Zbornici za TOI toliko, da so bili potolaženi radi samostojne zbornice. Nam obrtnikom pa so mesto samostojne zbornice nekateri gg. obrtniški voditelji okoli Zbornice za TOI, ki se štejejo rešitelji po milosti božji, imenovali Okrožne odbore in to brez volitev v to neprecenljivo institucijo, seveda zopet najbolj zmogljive ljudi. Tudi jaz sem bil imenovan med njimi in sem bil vprašan, če sprejemem to funkcijo. Seveda obrtnik, ki se borim za svoje sotrpine, sem bil mnenja, da se bo dalo kaj doseči, saj je bil takratni program, da se bo obrtništvu borilo samo proti šušmarstvu in nelojalni konkurenci.

Leta 1932. smo nesli takratnemu županu g. dr. Dinko Pucu

spomenico radi pobijanja šušmarstva. Kakor mi je znano, je g. župan odstopil spomenico občinskemu svetniku, boritelju za obrtniške interese g. Rebeku in minulo je približno 3 leta, in do danes ni rešitve.

Povrnimo se k Okrožnim odborom. Gospodje, ki so ustanovili Okrožni odbor, so takrat rekli, da so to samostojne zbornice za tiste, ki so se zanj borili. Izjavili so celo, da bi Obrtniška zbornica stala mnogo denarja, da obrtniki tega ne bodo zmogli itd. Ali gospodje okrog Zbornice za TOI in oni gospodje, ki so pripomogli brez vprašanja obrtništa in brez volitev, kakor zakon veleva, so napravili, da obstoji Okrožni odbor. Ali morda nič ne stane? Prvi proračun je bil sestavljen v višini čez Din 100.000.— letno in to samo za začetek, pozneje bi bil proračun podvojen ali celo potrojen, ker bi se potrebovalo vedno več uradništva. Toda obrtništvu bi to škodovalo, ker bi moralo za to še posebej plačevati. Ali se to strinja z vašo trditvijo, da bi samostojne obrtniške zbornice več stale? Združenja dobe razne okrožnice od Okrožnega odbora za plačilo letnih prispevkov v to institucijo. Pri več združenjih so se vršile tudi eksekucije, nekaterim so se pobrale celo hranilne knjižice. Ali je to pošteno? Po zakonu ni, ker to ni prisilna organizacija. To je nekakšna prostovoljna organizacija, ki se ustanovi po potrebi, toda ne na teritoriju kjer se nahaja Zbornica. Zbornici prispevamo 10% davščine. Upam, da je to dovolj, zato nam ni treba vsiljevati take institucije, ki nima za obrtnike nobenega pomena. So združenja, ki so si s težavo pri varčevanju svojih članov nekaj prihranila, da bi priskočila svojemu bližnjemu v najhujši potrebi na pomoč, in sedaj pa ti zahtevajo, da plačaš tisto, kar ni potrebno. Bo le treba, da se bomo obrtniki odločneje potegnili za svojo osamosvojitve.

Obrtniška razstava

Zadnji čas so se začeli obrtniki zavedati svojega težkega položaja napram industriji ali žalibog, da je tudi tukaj razcepjenost radi nekaterih obrtni-

kov, ki se štejejo, da so samo oni poklicani, reševati obrtniške interese, češ, da so drugi manj vredni. Razstave se vršijo na vseh koncih, v mestih in na de-

želi. Čital sem, koliko so prispevale razne oblasti k obrtniški razstavi Društva Jugoslovanskih obrtnikov. Nisem pa še čital, da bi Zbornica za TOI prispevala kaj za ono grupo, ki se bori za ločene zbornice, češ, vi niste naši, ni kritja in tako je enostavno podpora odpovedana. Čital sem tudi, da se vrši v Kamniku obrtniška razstava pod pokroviteljstvom predsednika Zbornice za TOI g. I. Jelačina. Ta gospoda je za skupne zbornice, seveda potem se že nekaj da. Če smo pa do danes še vsi

v skupni zbornici, mislim, da smo si vsi enaki, kajti vsi plačujemo prispevke bodisi ta ali oni. Žalostno je, da je tako in ni čuda, da raste odpor med obrtništvom. Dalje sem čital pred nekaj dnevi, da bi se osnovala Obrtniška mala antanta. Zopet nekaj, kar diši samo nekaterim. Obrtnik ne potrebuje drugega kakor dela, in zadovoljen bo. Pokazal je zadosti na raznih razstavah DJO, da je zmožen in vreden vsestranske podpore.

P.

Obrt propada, industrija napreduje.

Po zadnjih uradnih podatkih je bilo pri nas v drugem letošnjem četrtletju prijavljenih samo 197 obrtnih obratov (lani v istem času 238), odjavljenih pa je bilo 319, tako da je število obrtnih delavnic napredovalo za 122. Najhuje je prizadeta čevlarska in krojaška obrt. Najbolje se drže mesarije in žage. V zadnjih letih so obrtne delavnice nazadovale tako-le: v l. 1932. za 10, l. 1933. za 1306, l. 1934. za 1369 in v letošnjem prvem polletju za 560, to je v dobrih treh letih za 3.245. Obupen položaj obrtništa postane tem očitnejši, če pomislimo, s kakimi žrtvami vzdržujejo svoje delavnice tisti obrtniki, ki niso odjavili svoje obrti. Obrtniki mračno gledajo v prihodnost. — Kdaj bo konec temu propadanju? Dokler ne bo delovno ljudstvo napravilo konca samopašnosti kapitalističnega gospodarstva. Saj se kapitalisti očitno okoriščajo s krizo in bedo vseh delovnih stanov. Da nitj ne govorimo o Našički in Trboveljski družbi! Medtem ko je bilo odjavljeno toliko obrtniških obratov, je bilo v Sloveniji na novo prijavljenih 8 industrijskih obratov.

Trgovina nazaduje. Po podatkih trgovske zbornice je nazadovalo v Slo-

veniji število trgovin v l. 1932. za 443, 1933. l. za 1350, 1934. l. za 1373 in letos za 516, skupaj za 3862 ali 30%. Tako nazaduje tudi trgovina, če kmetički pridelki nimajo prave cene, če delavec strda in obrtnik propada.

Zastopnik Narodne banke je obiskal glavna mesta in se sestal z denarnimi zavodi. Bomo videli, v koliko se bo spremenila njena gospodarska politika.

Bankam ne gre slabo. Izšle so številke o prometu beografskih bank v pretečenem letu: 64 denarnih zavodov je imelo lani okrog 7 tisoč milijonov Din prometa, v l. 1933. samo 6 tisoč 440 milijonov in 1932. l. 6 tisoč 860 milijonov. Banke torej napredujejo.

Zasluzki še vedno padajo. Po zadnjih podatkih osrednjega urada za zavarovanje delavcev so se delavske plače napram lanskemu letu spet znižale povprečno za 70 para na dan. Industrijsko blago se pa ni pocenilo.

Državni dohodki manjši. Po objavi finančnega ministrstva v uradnem listu so se državni dohodki zmanjšali. Koncem junija je imela državna blagajna napram istemu mesecu lanskega leta 112 milijonov deficita. Neizplačane obveznosti so znašale 520 milijonov.

Vrednost denarja

Amerikanski dolar Din 43.20—43.50.
Avstrijski šiling Din 8.50.
Italijanska lira Din 3.56.
Nemška marka Din 17.55—17.65.
Švicarski frank Din 14.25.
Francoski frank Din 2.88.
Češka krona Din 1.81.

ladja Begej 129; baška, banatska in baranjska, ladja Dunav 128; sremska 121.50.

Rž: baška 110—112.50.

Ječmen: baški in sremski novi 120—122.50.

Oves: sremski in slavonski 104—106.

Koruz: baška in sremska 92—93; banatska 89—90.

Moka: baška in banatska »Og« in »Ogg« 190—210, »2« 170—190, »5« 150—170, »6« 130—150, »7« 110—120, »8« 97.50—102.50.

Otrobi: baški, sremski in banatski 87.50—90.

Cene žitu in moki na borzah

Novosadska borza:

Cene franko nakladalna postaja, odnosno ladja za 100 kg:

Pšenica: sremska in slavonska, 115; banatska 122; baška 123; gornjebaška in gornjebanatska 125; ladja Tisa 131;

DELA VSKI VEŠTNIK

Strašen položaj v rudarskih revirjih

Z manjšanjem dobave premoga za železnice, kakor se predvideva, bodo prizadeti rudniki v Sloveniji tako občutno, da ne bodo tega čutili samo rudarji, temveč vsi okraji v rudniških revirjih.

V rudnikih v Sloveniji se je zadnjih šest let zmanjšalo število rudarjev za 4000, torej skoraj za polovico. Da se je to poznalo vsepovsod, posebno pa pri kmetih, je jasno. Ker če preneha 4000 ljudi kupovati svoje življenjske potrebščine, mora to čutiti vse okrožje.

Okrog 2500 rudarjev je izgubilo delo radi racionalizacije obratov TPD in zmanjšanih dobav za železnice. To število bi bilo za 1300 delavcev manjše, če bi se zmanjšavanje dobav premoga železnicam vršilo proporcionalno v vseh rudnikih države.

Poleg tega je prišlo v naše kraje zadnja leta več stotin izseljencev. Nikogar pa ni, ki bi se brigal za nezaposlene in upokojene rudarje razen rudarjev samih in ustanov, katerih dohodki so odvisni od rudarjev samih.

Zaposleni rudarji delajo v poletnih mesecih samo po 12 do 14 dni v mesecu. 60% vseh rudarjev zasluži ko-

maž povprečno mesečno 400 dinarjev, dočim znašajo direktorske plače do 80.000 Din. Da bi se v rudarskih revirjih še dalo na kak način kaj zaslužiti, je nemogoče.

Da bi se lahko kje brezposelni rudarji zaposlili, ni verjetnosti, ker danes noben rudnik ne išče rudarjev. V vseh rudnikih se dela zelo malo. V mnogih rudnikih na jugu se še te nizke mezde ne izplačujejo.

Radi tega je potrebno:

1. Da se zmanjšanje dobav za železnice porazdeli primerno na vse rudnike v državi in da se regulira po tem principu sklep o državnih nabavah za leto 1935-36.

2. Da se uvede v rudarskih revirjih, kakor tudi v krajih s popolnim industrijskim značajem zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

3. Da se podpre izseljevanje prebivalstva iz naših revirjev tako, da se sprejemajo v službo v državne obrate, arzenale in slične v večjem številu otroci iz rudarskih revirjev.

Te zahteve so stavili vladi vsi rudarski predstavniki. Boj rudarjev vodi njihove združene strokovne organizacije.

Hrastniški rudarji

Dne 10. avgusta je sklicala tuk. podružnica Z. D. J. članski sestanek, ki je bil izredne važnosti z ozirom na novopristopivše članstvo strok. organizacije. Čitala so se namreč pravila in pravilnik, da je tako zvedelo članstvo za dolžnosti in pravice do svoje strokovne organizacije.

Obrazložilo se je nadalje, kako se ta prispevek deli in v katere svrhe se ga sme uporabljati. Nadalje se je pa razpravljalo o raznih, za rudarje aktualnih zadevah. Referiral je s. Arh iz Zagorja, ki nam je v jedrnatem govoru poročal, prvo glede zmanjšanja naročil premoga od strani drž. žel. za T. P. D. in tozad. protiukrepe od strani delavstva. Čuli smo nadalje tudi o neslavni Marušičevi »uredbi o sanaciji Brat. skladnice«.

Znano je, da je to zavarovanje vsled takih in enakih uredb že na robu propada, ter grozi sedanjim upokojevcem in zavarovancem, da jim bo namestu pokojnine na starost, potisnjena beraška palica v roke. Treba bo torej skrajnih naporov vseh sil, da se to ne zgodi. Vse to so pa problemi, ki

jih posameznik ne zmore — pa naj še toliko kriči — ampak mi vsi — organizacija!

Pri nas v Hrastniku se strok. organizacija rudarjev dolgo časa ni mogla prav razviti. Občutno so prizadevale nje članstvo vse zadnje redukcije, ne da bi istočasno prihajal nov naraščaj. Ima sicer kader neomahljivih borcev, ki ne omahnejo, zavedajoči se svojih pravic, do katerih je pot le z borbo. Motila je mogoče tu pa tam tudi »ta poceni organizacija«.

Kako bridko so se ti zmotili dokazuje dejstvo, da jo prav tako zapuščajo, kot so se vanjo zaleteli.

Toda o tem le mimogrede.

Mi pa, ki k sreči nismo »ta poceni organizacija«, pa napredujemo. Nje člani počasi, a stalno prihajajo. Ni to naval, ampak kapljanje, ki je vsikdar boljše kot naliv!

Spoznanje prihaja le počasi! Zato, kdor še ni član, naj to stori čimprej, ter tako zgosti vrste razredno zavednega proletarijata!

Še malo iz našega raja Rogaške Slatine

Mizerno je naše stanje, uboge raje, zaposlene pri tukajšnjem zdravilišču. Akoravno je letos obisk rekorden, se za nas ni nič izpremenilo. Vsaka menjava režima se pri nas takoj pozna. Razni Pof-ovci, ki so nekaj časa hodili s povešanimi glavami. Mi delavci krivice nismo pozabili, ki so jih ti barvo izpreminjajoči ljudje uganjali nad nami v času volitev v Delavsko zbornico, občino in državo, kaj so vse obljubovali, pretili z izgubo službe itd.

Delavci ekonomije so plačani od 1.25 do 2.75 na uro in to družinski očetje; ako napraviš po 50 delovnih ur na teden, ti jih seveda plačajo samo 40 itd. »Ako nisi zadovoljen, ostani drugi teden doma, namesto tebe dobim ženske, ki delajo za kovača«; drugo leto bodo vzeli v delo samo kmete, ki bodo namesto denarja dobili pecike in mlado sadje, samo ne vem, ako bodo kmetje s tem zadovoljni. Kmet potrebuje v prvi vrsti denarja. Več nas je zaposlenih pri sekanju dreves, žaganju na stroj, pa nismo bolniško zavarovani, isto je z vrtnarskimi delavci in po drugih oddelkih, pri maserjih vidiš ljudi kot medvede, pa imajo reci in beri Din 300.— na mesec. Ali ni potem čudno, da preže samo na napitnino? Prav isto je pri sobaricah; za vsako malenkost odpust in še vse drugo pride, vidi se da je na stanovanjskem uradu sedel človek baron, ki ni nič razumel in mu dobrobit podjetja ni bil nič pri srcu; sedaj se je zboljšalo, ko je stvar vzel v roke domačin. O nosečih pa sploh ni, da bi pisali. Močna enotna strokovna organizacija bi vas rešila vseh krivic, ki se vam gode. Isto je tudi s kmetiskim življenjem: kar prodaj, prodaj v svojo izgubo, mleko in jajca, to je kar lahko še prodaj, mleko liter Din 1.—, kavarnar prodaj skodelo za Din 2.—, iz litra bo pa pet skodel, torej se vidi kdo še danes služi. — Živino morajo prodati pod ceno. Po vseh dogodkih uvidevamo, da naša pot vodi edino potom zveze delovnega ljudstva, ki se ji bomo morali pridružiti, da rešimo sebe in svojih trpinov propasti. Edino zveza delovnega ljudstva je prava delavsko-kmetiška fronta, ki se odkrito bori proti vsem krivicam. Iz pogovorov raznih delavcev zaposlenih v steklarni, ki je

7. do 8. t. m. obrat ustavila — pomanjkanje naročil — vidimo, da tudi oni ne živijo tako sijajno življenje, kakor jim kdo zavida. — Odkod nenadna izprememba pri steklarni? Drugi obratovodja? Odpusti delavcev? Razne novotorije? Popolna opustitev steklarne 1. 1. 1936? Delavci odgovarjajo počasi: »Priatelji, vse Ti bomo razložili.«

Zakaj novi obratovodja? Zato, ker je bil prejšnji domačin »predrag«, prestavili so ga v Paračin. Nastavili so novega priganjača inozemca s plačo Din 2600 in še vse stroške za pohištvo in selitev iz neke Tirolske tovarne, katera je morala propasti. — Zakaj so bili nekateri odpuščeni? Radi prevelikih stroškov, ki baže daleč presega dohodke. Dva moška, katera sta se vedno držala pregovora »Bogu dan, nam pa šit« in par deklet, treba bi da g. šef samo malo pogledajo, kako se še skriva. Dve uri v tovarni, potem pa brž na dom za deklo, plačaj pa tovarna, akoravno ima mož in žena sijajno plačo. Proč s takimi dvojnimi zaslužkarji, povrhu še inozemec. Kje je tu banska uprava, da je ta človek še vedno tu? — Novotorije? Hraniti se je začelo s papirjem in delom. Preje smo dobili eno, dve, največ tri pole papirja, na katerem je bilo razvidno storitev dotičnega oddelka, sedaj dobiš pa kar 12 pol, reklamirati imamo pa več kot preje. — Videti hočejo, kolika je storitev in kje največ ubijejo, pa zopet so tam, kot so bili. To pa radi tega, ker se da vse popraviti, saj papir vse prenese. Torej novotarija človeka, ki privoha k nam in že hoče biti vodja, bije se boj za obstanek in kedo bo katerega prevladal in potem vladal, katerim je že težko se pripogniti in pobrati ako jim kaj iz rok pade. Mora že delavka prileteti, da pobere. — »Kako da molčite? Saj imate vendar močno organizacijo. Sedaj so tudi zdravi delavci k Vam pristopili in se zbuja iz spanja.« — Toda tu so še druge stvari. O zaposlovanju inozemcev imajo besedo drugi in še o marsičem. Ni dovolj, da se samo v enem kraju organiziramo, ampak v vsej državi moramo uveljaviti svoj ugled in svojo moč. To pa dosežemo potom zveze delovnega ljudstva.

Širite „Ljudski glas“!

Stari trg pri Rakeku. Podružnica lesnih delavcev Stari trg pri Rakeku sklicuje v nedeljo, dne 8. septembra t. l. v gostilniških prostorih g. Žnidar-

šiča v Viševku, ob 2. uri popoldne svoj sestanek, na katerem bo poročal centralni tajnik s. Bricelj iz Ljubljane o položaju lesnega kakor tudi osta-

lega delavstva v državi. Vabimo vse delavstvo, da se tega sestanka udeleži. Ker se je ustanovila nova postojanka lesnega delavstva v Borovnici Vas pozdravljamo, sodruzi iz Starega trga v naši sredi in Vam kličemo Družnost!

Store. Dne 17. julija t. l. je bil v Železarni nabit razglas, češ, da organizirani silijo neorganizirane delavce v organizacijo in da bodo organizirani neorganiziranim delo otežkočili, če se ne organizirajo. Mi smo bili takoj na jasnem, da je to delo znanih denuncijantov in smo povedali javno. Na našo pismeno intervencijo, da je tisti razglas zlagan, je ravnateljstvo Železarne odgovorilo povoljno in razglas takoj odstranilo. Med tem časom smo zvedeli za ime dotičnega denuncijanta in ga opozarjamo, naj pusti ta grd posel, ker bi bili drugače primorani, da ga v prihodnji številki našega lista s polnim imenom 'menujemo. Vprašamo denuncijanta, kaj in koliko koristi ima od svojega umazanega, lažnjivega denuncijantstva? Naj pomisli, da vsak denuncijant zgubi ugled in zaupanje pred ravnateljstvom kakor pred de-

lavstvom. Dotični je htel razpust »Svobode« uporabiti, da se oblati poštene člane S. M. R. J., kar se mu za enkrat ni posrečilo.

S. M. R. J. podr. Store.

Podpisana se iskreno zahvaljujem S. M. R. J. podr. Store za sprejeto posmrtno podporo po mojem sinu **August Kožuh.**

Store, dne 13. avgusta 1935.

Kožuh Marija, vdova.

ZAHVALA.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom valjarne Železarne Store za nabrano vsoto Din 100.— v času moje bolezni.

Store, dne 16. avgusta 1935.

Gorjup Valentin.

Grafični delavci zmagali. — Kljub vsem naporom tiskarniških podjetnikov je grafično delavstvo skoro po dvemesečni stavki zmagalo. Samo »Jutrovska« podjetja se še branijo podpisati pogodbo. Grafično delavstvo se ima zahvaliti za svoj uspeh enotni in močni svoji strokovni organizaciji.

Stavka lesnih delavcev v Novi Gradiški

Beraške mezde, ki jih dobivajo delavci v raznih tovarnah, povzročajo to strašno krizo, da ne more kmet prodati svojih pridelkov, obrtnik ne svojih izdelkov in delavec zopet ne more nič kupiti.

Tako imajo na pr. lesni delavci v tovarni pohištva Josipa Kruljaca in sinov v Novi Gradiški na dan 20 Din in to izučeni delavci. Ključavničarji, kovači in strojni delavci pa od 12 do 20 Din. Delavke, ki poltirajo pohištvo pa 8 do 10 Din. itd.

Da je to naravnost izkoriščanje delavskih moči, je vsakemu jasno.

In zato je bilo delavstvo prisiljeno, da je stopilo v stavko v petek 28. junija t. l.

Odločno, vsi, kakor eden so stopili v stavko delavci in delavke. Stali so trdno in neomajeno 10 dni v stavki, da je podjetnik moral spoznati,

da več tako ne sme postopati. Niti eden delavec in delavka se ni izneveril skupni borbi za nekoliko boljši kruh v teh 10 dneh.

Bil je to po 15 letih prvi štrajk.

Ko je delodajalec videl, da ni drugega izhoda, če hoče, da ne bo imel prevelike škode, ker je tovarna počivala, se je udal. Popustil je in se spustil v pogajanja.

Delavstvo je pri tem spoznalo, da je res organizirana borba in skupnost pogoji, da si izboljšajo svoj položaj.

Podpisana je sedaj kolektivna pogodba in so sedaj najmanjše plače za kvalificirane delavce 2.50 do 8 Din (prej 1.50 do 8 Din). Za tiste, ki politirajo, 1.50 do 3.75 (prej 0.50 do 2.25). Za pomožno osebje 1.50 do 5.50 Din (prej 0.75 do 5 Din).

V slogi, solidarnosti je moč!

Kako je krojaškemu delavstvu v tovarni oblek „Aboza“ v Zagrebu?

Na čelu onih, ki so pravi umetniki v indirektnem izmозgavanju delavstva in ki plačujejo neverjetno nizke mezde svojemu delavstvu, je podjetnik zagrebske tovarne oblek »Aboza«. Ta tovarna je začela z delom nekako pred nekolikimi leti in to samo z otroško konfekcijo. Danes pa je lastnica 12 velikih trgovin v vseh več-

jih mestih države in to z vsakovrstno obleko.

Da je bilo mogoče postaviti toliko svojih trgovin in tako napredovati v času največje gospodarske krize, se je zahvaliti brezobzirnemu izkoriščanju nezaščitene delovne moči. Tako dobivajo delavci, ki delajo obleko doma na takozvanem »sitzu« za izdela-

vo ene obleke 30 do 45 Din. In če hočejo, da zaslužijo 200 Din na teden, morajo delati po cele dneve in noči in tudi po nedeljah. Zopet delavci, ki delajo v delavnici podjetja, dobe na uro 2.50 do 3.50 Din na uro, a samo peščica jih je, ki imajo do 5 Din na uro. Res je, da jim delodajalec že delj časa ni znižal teh mezd, ali znal jih je tako priganjati, da je povečal produkcijo za 80%. Tisti pa, ki niso mogli zadostiti tem zahtevam, da delajo z vratolomno naglico, so bili odpušteni brez odpovedi. Tudi to še ni bilo dovolj temu »naprednemu podjetniku«, pa je začel uvajati delo na akord. Ko

so delavci po tem akordu zaslužili 1 ali 1.50 Din na uro, se jim je očitalo, da so nesposobni. »Komu ni prav,« je rekel delodajalec, »pa naj gre.«

Delavci so zares odšli. Ali ne zato, da si poiščejo drugega delodajalca in boljšega, temveč, da zaštrajkajo. In so zaštrajkali zahtevajoč večje mezde in boljše delovne pogoje. Pri pogajanjih jim je delodajalec ponujal »sramotno zvišanje na 2 Din več od obleke, kar so pa delavci odklonili. Dovolj so trpeli cela leta in zdaj so odločni, da stopijo v boj za boljše in človeka dostojno življenje.

Štrajk papirniških delavcev v Zagrebu

Delavstvo zagrebske delniške tvornice papirja in papirnatih cementnih vreč, Jugoslovensko Bates d. d. je zahtevalo, da se potom kolektivne pogodbe utrdijo minimalne mezde za vse delavstvo te tovarne. Poleg tega zahtevajo, da se čezurni delovni čas, ki je tedensko nad 2 uri čez normalo in nedeljsko in delo v praznikih plačuje s 100% doklado. Zahtevajo tudi, da se izplačujejo za časa bolezni polna plača v smislu § 219 in 220 Obrtnega zakona. Obenem zahteva delavstvo, da se mu da prvo leto tridnevni plačani dopust, po dveh letih pet dni in po petih letih 8 dni. Poleg tega se mora v kolektivni pogodbi zasu-

gati in potrditi vse to, kar določa zakon o zaščiti delavcev.

Uprava papirnice ni hotela razgovorov, na kar so bili delavci prisiljeni, da stopijo v stavko.

Da so bili prisiljeni s stavko zaščititi svoje interese, je razvidno iz tega, da je v tej tovarni bila vedno sama šikana delavstva. Delavce se za vsako malenkost kaznuje in ne kakor dopušča zakon, temveč z znižavanjem plač, pošiljanjem na brezplačni dopust na 14 dni. Preganja se tudi delavske zaupnike.

V štrajku je okrog 350 delavcev, vsi solidarni, kar priča, da bodo zmagali in si priborili pravice dostojne človeka in državljana.

LJUDJE NAM PIŠEJO

Smlednik

Tudi v naši kmečki vasi se je pričelo dramiti delovno ljudstvo ter se združevati. Sprevideli smo, da nam časi, ko se sami za svoje zadeve nismo ibrigali in jih prepuščali v reševanje gospodom, niso prinesli nič dobrega, marveč samo poslabšanje.

»Ljudski glas«, ki je glasilo vsega delovnega ljudstva, je prodril tudi v naše kraje; skoro ni hiše, kjer bi se ne čital »Ljudski glas«, ki je res pravi glas vsega delovnega ljudstva.

Zato ni nič čudnega, če se tako hitro širi, ker tukaj živi samo delovno ljudstvo: kakor mali kmetje, mali obrtniki in delavci.

Vsem tem trem stanovom se pa danes zelo slabo godi. Kmetje garajo od jutranje zore pa pozno v noč, pa vse eno so vsak dan na slabšem, kar pa ni čudno, ker njihovi pridelki nimajo nobene prave cene; kar imajo prodati, morajo dati skoro zastonj; ker delavec in obrtnik ne zaslužita, tudi ne moreta veliko kupovati in ker ni kupca, tudi najboljšo blago nima nobene vrednosti.

Orodje in druge železne potrebščine, ki jih mora kmet kupovati, so pa še ravno tako drage, če ne še dražje, kakor takrat, ko so se kmečki pridelki dobro prodali.

Včasih smo mislili, da so delavci krivi, da so tako dragi industrijski izdelki, ker so imeli delavci še nekam dobre plače, danes pa vidimo, da mora biti vzrok nekje drugje, ker delavec malo zasluži, blago je pa še vedno drago.

Pri nas je tudi precej malih obrtnikov, ki tudi komaj še životarijo, največ bi se jih lahko štelo k brezposelnim delavcem.

Ker je naš obrtnik navezan samo na kmete in delavce in od tega, kar mu ti dajo dela, se danes težko živi, saj so sami taki, ki niti zadosti za hrano nimajo, kaj šele za nove čevlje, obleko in druge potrebščine.

Zato se je danes začel tudi obrtnik zavedati, ker ve, če kmet in delavec propada, propada tudi obrtnik, ker le od teh dveh ima delo in zaslužek.

Veliko je tudi pri nas delavcev; nekaj jih hodi v tovarne, največ je pa tukaj sezonskih delavcev, kakor zidarjev, tesarjev in težakov, ki nimajo nobene stalne eksistence. Že sedaj jih je veliko brez dela; tisti, ki pa še delajo, pa zaslužijo komaj še za sproti; za hrano, za obleko in za zimo pa ne ostane nič. Vsakega že sedaj zima skrbi; pravijo, da bi bilo najbolje, če bi bili tako kakor medved, da bi zimo kar prespali.

Tako vsi kmetje, delavci in obrtniki trpimo pod tem kapitalističnim gospodarstvom, ki nas samo izmožgava.

Čas je že, da se vzdramimo in si podamo roke ter skupno kujemo svojo bodočnost, ker le, ako bomo združeni, lahko pričakujemo, da bo tudi za nas prišel boljši čas.

Ljubečna pri Celju.

Nas je zelo razveselilo, da se je ustanovil list »Ljudski glas«, v katerega bomo tudi mi večkrat dopisovali in razkrivali svoje želje in težave.

Naš kraj že od davno slovi kot industrijski kraj opeke. Kot vso industrijo, je tudi opekarniško zajela kriza. Pred vojno, ko še niso tovarne tako konkurirale druga drugi, so tudi kmetiške ročne opekarnice dobro obstojale. Takrat so tovarne prosile delavstvo, da je prišlo k njim delat. Danes je to povsem drugače. Male ročne opekarnice po večini stojijo, nekoliko jih še životari in tako je mnogo delavstva brezposelnega, povrh tega še kmetje pritiskajo v tovarne in tako izpodjedajo kruh ostalemu delavstvu. Krizo občutijo tudi naši gostilničarji in obrtniki. Naši stari očeti niso pri tem težkem delu, kot je izdelovanje opeke, pili vodo kot jo pijemo mi, takrat je moralo biti vedno polna majolika vina. Zato so bili tudi korenine in so čakali visoko starost. Današnji mladi ljudje pa smo skoraj vsi jetični, saj ni čuda pri teh slabih življenjskih razmerah, ko si človek najpotrebnejše hrane ne more kupiti, ne da bi si še mogel včasih privoščiti četrt vina.

V tovarni F. Sodin je nad polovico delavstva organiziranega v SDSZJ. Naša organizacija še sicer ne obstoja dolgo, vendar smo izvedli že eno stavko ter dosegli lep uspeh 20—25% zvišanje plač. Obžalovanja vredno je samo to, da ni vse delavstvo solidarno in ne občuti pomena organizacije. Ob času stavke smo imeli mnogo stavkokazov in po večini samo takšne, ki bi jim ne bilo treba delati.

Neki g. v tukajšnji tovarni se je izrazil, da letos bo še potrpel z nami, drugo leto pa ne bo sprejel nazaj nobenega organiziranega delavca v službo.

Mi pa povemo temu gospodu, da smo tudi mi ljudje, tudi mi se zave-

damo, da smo samo enkrat na svetu in se ne damo več izkoriščati, kot je to bilo do sedaj.

Vkljub temu pa, če mi ne bomo sprejeti nazaj v službo, bo v tovarni obstojala organizacija.

Dotični g. pa se naj zaveda, da je on zaradi nas tukaj, ne mi zaradi njega in da on živi od naših žuljev, ne mi od njegovih.

Z razpustom »Svobode« smo tudi mi močno prizadeti. Največje veselje nas delavcev je bilo lepo petje. Naš mladi pevski zbor pod vodstvom pevovodje s. Dežmana je samostojno nastopal na raznih koncertih in tudi 7. julija na zletu »Svobode« v Celju. Sedaj pa ta nenadni razpust, skoraj neverjetno in vendar se je to zgodilo.

Še eno: Pri naši stavki je bil stavkokaz tudi Arčan Franc, ki je zdaj v zaporu, ker je osumljen, da je ubil svojega tasta na nedeljo sv. Ane, pa so ga našli šele čez 14 dni pri potoku v Dramljah. Osumljenec sicer tega zločina še ni priznal, vendar proti njemu govori mnogo gradiva.

Sv. Martin na Pohorju.

Počasi, pa vendar sigurno napreduje tudi pri nas edino pravo delavsko-kmečko glasilo »Ljudski glas«. — Vsak, kdor ga čita, je z njim zadovoljen, ker vedno prinaša resnico. Spoznali smo, da je to edini list, ki se bori za našo pravico, zato se ga tudi vedno bolj vneto oprijemamo in z njim vred tudi Zveze delovnega ljudstva. To pa seveda nekaterim častihlepnim škodoželježem in koristolovcem ni po volji. Ker Zveza delovnega ljudstva povsod utira pot resnici in pravici, se je je neki gospod grozno prestrašil. Iz strahu vedno strelja iz zasede po naših somišljenikih in kar se slabega zgodi, so vse ti rudečkariji krivi. O je, gospod, kako ste kratkovidni. Ali ste mogoče tako hinavski? No, bodite kakor hočete, povedati vam hočemo na uho, da bomo že prikrbeli pri volitvah, da bo tudi občinski svet drugačen. Sicer pa svetujemo bogatim gospodom, da je bolje za nje, da gledajo na svoje delavce v kamnolomu, da jim bodo dali človeka primerno plačo, da bodo vsaj kmetiške pridelke lahko kupovali ter da bodo tudi pri OUZD zavarovani. Če to opozorilo ne bo zaleгло, bomo pa še kaj ukrenili.

Poštenjak.

Sv. Andraž pri Velenju.

Širili bomo »Ljudski glas«, ker ta časopis je za nas. — Zdaj pa še eno novico iz našega kraja. — Na dan 10. avgusta ponoči so vdrli tatovi v cerkev Sv. Andraža pri Velenju. Dobili so pri nekem sosedu lestvico in zlezli so skozi malo linico v stolp. Odklenili so stolpna vrata brez pokvare, ter šli

v cerkev. Ugasnili so večno lučko in začeli so svoje delo. Vzeli so iz treh skrinjic ves denar, šli so nad krsten kamen, a vendar tam ni bilo ničesar za njih. Šli so tudi za glavni oltar v neko omaro, pa našli niso ničesar. Šli so samo za denarjem, ker drugo so pustili vse na miru. Strli so tudi glavna vrata ter odšli.

Ker v cerkvi ni bilo zadosti, so udrli v občino pri Društvenem domu. Tam niso našli ničesar, namreč ni več tam občina, samo napis je še. Od društvenega doma so šli h kmetu Kovaču, ter udrli v klet in začeli piti jabolčnik, in pojedli en in pol kruha ter še natočili eno slatinsko steklenico jabolčnika ter odšli. Pustili so vse odprto, tudi v cerkvi. Vse to že zasleduje orožniška postaja v Velenju.

Kamniška okolica. »Ljudski glas« prav dobro urejete. Zelo smo zadovoljni z vsemi članki in poročili. Zato se list širi.

Sorica. »Ljudski glas« je res list za prebujenje delovnega ljudstva. Seveda, stvar ne gre tako zlahka, ko pa ljudje tako malo mislijo, da nekateri še vedno pričakujejo rešitve prav od tiste strani, ki jih zatira.

Kranjska gora. »Ljudski glas« odpira oči ljudem tudi v našem kraju. Želeli bi, da bi pričel izhajati dvakrat mesečno. Da to dosežemo, bomo nabirali še nove naročnike.

Žalna. List se je tako priljubil ljudem, da ga boste morali poslati še več izvodov. Ljudje čutijo, da jih gospoda samo izigrava s svojo politiko in da se morajo sami pobrigati za svojo usodo. Živela, zveza delovnega ljudstva!

Hrastnik. »Ljudski glas« se je že s prvimi številkami tako priljubil pri ljudeh, da si nasprotniki že od jeze več ne znajo pomagati, kako bi proti njemu agitirali. List se širi med kmeti in delavci. Naša občina je v rokah delavcev in kmetov in se med seboj tako lepo razumemo in delamo, da kmetje sami pravijo, da odkar obstoji naša občina, še nikdar ni bilo tako v redu občinsko poslovanje, kakor je zdaj. Časopisi so pisali, da delavci ne znajo gospodariti in da nimajo smisla za kmečka vprašanja, v resnici pa nihče ni za kmeta pokazal toliko razumevanja kakor ravno delavski zastopniki v občini. Zato bomo pa tudi v bodoče delavci in kmetje skupaj nastopali v zvezi delovnega ljudstva.

Oplotnica. List nam zelo ugaja in imamo že čez 30 naročnikov. Tudi trgovci F. Pozne se ne sramuje tega lista, ki se mu razna gospoda izogiba. Vsem naročnikom svetujem, da obiskujejo tisti lokal, ki je naročen na »Ljudski glas«. Obenem pa prosim vse, da širijo našo misel med vse ljudi.

Zaupnik.

Priskovo pri Kranju

Odkar obstoja fevdalistični in končno kapitalistični družabni red, je človeška vzgoja taka: da hlepi — razen malenkostne izjeme — vsak posameznik po čim večjem bogastvu. Človek stavi v loterijo, igra igre za visok denar, riskira špekulacijske kupčije samo zato, da z denarjem zasigura bodočnost svojega življenja. Do tega verižništva je delavni človek deloma tudi upravičen, kajti po današnjem kapitalističnem sistemu za njega ni zasigurano dostojno življenje v slučaju, ko mu poteče moč delovne sile; to je, nima starostnega zavarovanja; in ni zasiguren v slučaju, ko ga konkurenčna in preobilna delovna sila izpodrine od zaslužka; to je, nima brezposelnega zavarovanja. V nekaterih državah, kjer so bili na vladi delavci in kmetje ali kjer so imeli močno zastopstvo v parlamentu, so si to že izbojevali; pri nas pa tega še nimamo.

Sreča, katere so nekateri deležni potom verižništva ali radi podedovanega jim premoženja, je vedno redkejša, ker se vse premoženje in dobrine sveta potom nenasičnega kapitalizma kopičijo vedno bolj v rokah par odstotkov ljudi. Vsled tega in vsled vedno popolnejše tehnike je vedno več delavskega in kmečkega proletariata, ki potrebuje starostno in brezposelno zavarovanje. Klerikalizem, ki je bil svoj čas zelo razvit v okolici Kranja, pridiguje vedno tako, da je treba kapitalistično gospodo (iz katere se je tudi on zvalil) vzgojiti tako, da bo iz »socialnega čuta do svojega bližnjega« odstopila revnemu delavcu in kmetu nekaj od onega, kar ima sama v preobilici. Ta kapitalistična gospoda pa je taka, da niti noče vedeti, da ima delavec in kmet ravno takšen želodec kakor ona, da ima ravno tako okus za lepo obleko in stanovanje, ampak čestokrat pravi: »za kmeta in delavca je dobro«. Zato je nesmiselno čakati na uresničenje načel klerikalizma.

Če bi se pa že uresničile, se pa kljub temu delovnemu človeku še vedno godi krivica; kajti po njihovem pojmu je še vedno velika razlika med ... gospodom in pokornim hlapcem. Ko so veliki filozofi in socialno-znanstveni misleci videli krivico, ki se godi na svetu ravno delovnemu človeku, so si zamislili teorijo znanstvenega socializma; to je, človeške družbe, v kateri naj se delo ter sad dela in narave deli za vse enako. Danes se že vse kulturno človeštvo zbira okoli znanstvenega in deloma že praktično izvedljivega socializma. Kmetje in delavci kranjskega sreza pa so ravno pri zadnjih volitvah pokazali, da se od kapitalistične gospo-

de ne pustijo več voditi za nos, kajti za njo je glasovalo samo 23% vseh volilnih upravičencev. Ker bo pa kapitalistična »gospoda hotela zopet v eni ali drugi maski pridobiti delovno ljudstvo, morda celo potom kmečkodelavskih podkupčevalcev, je zelo potrebno, da v obrambo tega razširimo naš delavsko-kmečki list. Člani strokovne organizacije naj pridobivajo med delavci nove člane, ki za članarino dobe list; med kmeti in obrtniki pa naj pridobivajo novih naročnikov. Vsled današnje krize in vsled nelojalne konkurence kapitalističnega tiska, ki se po raznih firmah hlina nezavednemu delovnemu ljudstvu, se še naj-

bolje obnese razširjanje lista s kolportažo. Vsak kolporter pa ima v svoji vasi, kjer ga vsi poznajo, najboljši uspeh. Agilni kolporter v vasi Struževo proda v svoji vasi vsake številke »Ljudskega glasu« po 20 izvodov. Takšen uspeh bi lahko napravili tudi posamezni sodrugi iz okoliških vasi Kranja. Zato pozivljam vse one sodruge iz okoliških vasi, ki bi bili to nalogo pripravljeni vršiti, da sporoče poverjeniku »Delavske Politike«. Širjenje »Ljudskega glasu« je naloga ne enega samega človeka, temveč vseh tistih, kateri se zavedajo, da je rešitev delovnega človeka iz današnje propasti, le v socializmu. K. B.

Sejmi v septembru

Brežice: vsako soboto svinjski sejem.

Celje: vsako sredo in soboto svinjski sejem.

Črnomelj: vsak četrtek svinjski sejem.

Krško: vsako sredo svinjski sejem.
Ljubljana: prvo in tretjo sredo (4. in 18.) splošen živinski sejem.

Maribor: drugi in četrty tork (10. in 24.) splošen živinski sejem, vsak petek svinjski sejem.

Metlika: vsak ponedeljek svinjski sejem.

Novo mesto: vsak ponedeljek svinjski sejem.

Važnejši sejmi po datumih v septembru

- 2. sept.: Izlake, Kranj, Murska Sobota, Ormož, Slovenjgradec.
- 3. sept.: Krško, Ptuj.

Bivši minister Lazar Radivojević je oškodoval državo za 829.120.000 Din. Beograjska »Politika« je na prvi strani objavila obširno gradivo, ki dokazuje, da je bivši prometni minister Lazar Radivojević z raznimi dogovori o železniških progah oškodoval državo za okroglih 900.000 Din.

V Mandžuriji je 28.000 razbojnikov. Mandžurija, ki jo je Japonska vzela Kitajcem, je polna razbojnikov, ki imajo cele svoje vojske organizirane. Razbojništvo bo pač mandžurski način boja proti japonski okupaciji.

Mladenčič 28. let se je oženil z 80 ženskami. V Bukaresti so zaprli milijonarjevega sina in pustolovca Konstantina Manea, ki se je »oženil« z 80 ženskami iz vseh delov sveta, da je na ta način prišel do denarja.

Agrarna reforma pred sodiščem. — Pred sarajevskim sodiščem so bili obsojeni razni gospodje, ki so za visoke

podkupnine izigrali agrarno reformo, podpirali veleposestnike in goljufali kmete. Tako je bil obsojen bivši narodni poslanec Husein Kadić na 16 mesecev stroge ječe, tri leta izgube častnih pravic in 70.000 Din odškodnine, Vladimir Stojić pa na 3 leta ječe in 50.000 Din odškodnine.

Ljubljanska borza:

Pšenica: baška 122.50—125; banatska 120—122.50.

Koruzna: baška 90—92, banatska 86—88, činkvantin 112—114.

Oves: slavonski 95—96.

Moka: »Og« 205—215, baška »Og« 200—210, baška »2« 180—190, baška »5« 160—170.

Otrobi: baški 100—105.

Pretekli mesec se je torej podražila le koruzna za Din 8 in oves za Din 7 pri 100 kg.

Vprašanja in odgovori

Š. I. v N. m. Kako se plačujejo zaostali davki?

Odgovor: Z zakonom o izpodbijah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, ki je stopil v veljavo 18. II. 1934, je bilo dovoljeno kmetom in malim obrtnikom plačilo zaostalih davkov, ki so jih dolgovali za čas do konca leta 1932, v 11 letih začeti z letom 1934. in sicer: Če je bil kmet dolžan dvakratni znesek (ali več) rednega letnega davčnega predpisa, mora plačati ta dolg v 11 letih. Če je znašal dolg 9 petin enoletnega predpisa, mora plačati v 10 letih in se na to za vsako petino dolga manj zmanjša plačilna doba za eno leto, tako, da dotični, ki je dolžan samo eno petino enoletnega predpisa davka, odplača dolg v dveh letih.

S 1. avgustom 1935 pa je stopil v veljavo zakon o proračunskih dvanajstih in ta je v § 49 odobril za kmete in male obrtnike plačevanje zaostalih davkov v obrokih tekem 15 let pričenši z letom 1934, torej do vključno leta 1948. Točne informacije dobite pri vaši davčni upravi, sklicujoč se na gornje zakone, ker imajo tam točno zabeleženo, koliko znašajo vaši zaostali davki do konca leta 1932.

B. I. Loče. Ker je opekarna, v kateri sem bil v službi, ustavila delo, sem sedaj brezposeln. Šel sem k občini, da vložim prošnjo na borzo dela za brezposelno podporo, pa je župan zahteval kolek za prošnjo. Ali niso take prošnje takse proste?

Odgovor: Prošnje na Borzo dela za izplačilo brezposelno podpore so kolika proste, ker so po § 107 zakona o zaščiti delavcev Borze dela oproščene vseh državnih taks. Ker pa predpisi o taksah niso popolnoma jasni ter jih finančna oblast zelo strogo izvaja, se je hotel najbrže župan za vsak slučaj obvarovati osebne odgovornosti za plačilo takse in je kolek zahteval. Lahko bi župan napravil na Borzo dela uradno poročilo, na podlagi vašega zaslišanja, da ste brezposeln in bi predlagal, da se vam nakaže brezposelna podpora.

Š. I. N. M. Kaj je s kmetsko zaščito?

Odgovor: Vsa plačila kmetskih davkov so do 1. septembra t. l. odložena. Pričakovati pa je, da bo izdana, preden boste dobili to številko »Ljudskega glasu« v roke, že nova uredba o tem vprašanju. O novi uredbi bomo pisali v prihodnji številki.

Listnica uredništva

»Ljudski glas« — 14 dnevnik. Od vseh strani prejemamo pisma, v katerih nam prijatelji sporočajo željo, da bi začel naš list izhajati na 14 dni. Nas to veseli, ker vidimo, kako se je »Ljudski glas« v prav kratkem času priljubil med našim ljudstvom. Mi bomo to željo izpolnili, čim bo mogoče. V konzorciju »Ljudskega glasu« smo sami delovni ljudje, ki nimamo za list nobene denarne podpore od nikoder. In je tudi ne maramo, ker vemo, da bi moral list spremeniti svojo pisavo, če bi postal odvisen od kakega bogatega gospoda. Mi hočemo, da ostane »Ljudski glas« resnično glasilo slovenskega delovnega ljudstva. Zato odklanjamo tudi inserate vseh industrijskih firm, ter hočemo napram vsem v vsakem pogledu ostati neodvisni. Zato tudi delamo vse zastonj in edina nagrada za ves trud je zadoščenje, da se delovni narod prebujajo. Iz teh razlogov, ki jih bo vsakdo odobral, je pa večkratno izhajanje lista mogoče le tedaj, ako se poveča število naročnikov. Vsakdo naj v svojem okolišu, med svojimi znanci nabira nove naročnike in če bo vsakdo izvršil svojo dolžnost, bomo z novim letom lahko izdajali list dvakrat na mesec. Torej na delo za zbiranje naročnikov!

Čigavo glasilo smo? Od nekaterih strani smo dobili vprašanja, zakaj pišemo na naslovni strani lista samo: glasilo delovnega ljudstva, zakaj ne poudarjamo posebej kmečkega itd. Če bi hoteli naštevati v podnaslovu vse stanove delovnega ljudstva: kmete, delavce, obrtnike, izobražence itd., bi bil to predolg napis. Bistvo vseh ljudskih stanov tako kmetov, obrtnikov kakor delavcev pa je, da se vsi živijo in da so vsi odvisni samo od dela; zato tvorijo vsi skupaj delovno ljudstvo in mi smo glasilo združenega delovnega ljudstva. — Uredništvo.

Vsled preobilice gradiva smo mogli izpustiti nekaj dopisov in železničarski vestnik. Priobčimo prihodnjič.

Listnica uredništva in uprave

O vprašanju kmečke zaščite nismo mogli objaviti v tej številki razprave, ker do zaključka uredniškega dela ni bil znan noben načrt nove vlade.

Vse zaupnike ponovno opozarjamo, da pošljejo obračune vsak mesec do dvajsetega. Isto velja za dopise.

Kdor nima plačane naročnine, je prejel v tej številki položnico. Nakažite naročnino do 15. septembra, ker drugače prihodnje številke ne bodele več prejeli.